

Architectuur

GIDS DE SPANNENDSTE HORECAPAVILJOENS

Met een architectonisch hoogstandje kun je een Middle of Nowhere veranderen in een toeristische hotspot. V bezocht er vijf. Door **Kirsten Hannema**

Het Forthuis (2011)

Culemborg, veldkeuken.nl
Architect: Gent & Monk architecten
Het Forthuis in Culemborg staat bij Fort We aan het Spoel, cultureel erfgoed van De Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het idee achter de nieuwe horecagelegenheid, gebouwd in opdracht van de gemeente, is om een publieke functie aan het complex te geven. De vorm

Wilhelminatoren (2011)

Viergrenzenweg 230, Vaals, wilhelminatoren-vaals.nl
Architect: RuimteMakers Architectengroep
De aantrekkingskracht van restaurant Wilhelminatoren schuilt in de gelijknamige toren ernaast, van de hand van dezelfde architect. Restaurant en uitkijktoren staan op de Vaalsenberg (het hoogste punt van Nederland) en zijn gebouwd ter vervanging van de bestaande verouderde bouwwerken. Anders dan de afgebroken toren uit de jaren vijftig, een sober en weinig elegant bouwsel, is de nieuwe sculpturale toren (met 35 meter 15 meter hoger dan de oude toren) een nieuwe reden om het Drielandpunt te bezoeken.

Hotspot à la carte

Pop-up-paviljoen

Naast het 'vaste' horecapaviljoen wint het pop-up-paviljoen aan populariteit. Je ziet ze tijdens zomerfestivals, maar vooral ook op bouwterreinen die als gevolg van de crisis braak liggen. Zo werd vorig jaar vlak bij station Amsterdam Centraal het tijdelijke, zeer succesvolle restaurant Hanneke's Boom gebouwd, dat daar de komende vier jaar zal blijven. Op het GIBoGa-terrein in Groningen, waar een compleet dorp van tijdelijke paviljoens is verzezen, werd onlangs 'het Gasformuis' geopend. Een gebouwtje van containers dat er - inderdaad - uitziet als een formuis. In Rotterdam kun je tot oktober de Biergarten bezoeken, onderdeel van de Internationale Architectuur Biënnale. Volgens de organisatie is dit pop-up-terras op een vergeten stuk stad vlakbij Rotterdam Centraal het zonnigste van Rotterdam.

Het Forthuis (2011)

Culemborg, veldkeuken.nl
Architect: Gent & Monk architecten
Het Forthuis in Culemborg staat bij Fort Werk aan het Spoel, cultureel erfgoed van De Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het idee achter de nieuwe horecagelegenheid, gebouwd in opdracht van de gemeente, is om een publieke functie aan het complex te geven. De vorm

van het houten gebouw (met uitkijktorentje) maakt meteen duidelijk dat het bij de omliggende vestingwerken hoort en fungeert zodoende als een soort uithangbord voor het fort. In het Forthuis is het biologische restaurant De Veldkeuken gevestigd.

Aan
eken
ers
en
te-

...met je in de Noorderparkbar extra van een kop koffie.

Architectuur

GIDS DE SPANNENDSTE HORECAPAVILJOENS

Met een architectonisch hoogstandje kun je een Middle of Nowhere veranderen in een toeristische hotspot. V bezocht er vijf. Door **Kirsten Hannema**

Het Forthuis (2011)

Culemborg, veldkeuken.nl
Architect: Gent & Monk architecten
Het Forthuis in Culemborg staat bij Fort Werk aan het Spoel, cultureel erfgoed van De Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het idee achter de nieuwe horecagelegenheid, gebouwd in opdracht van de gemeente, is om een publieke functie aan het complex te geven. De vorm

van het houten gebouw (met uitkijktorentje) maakt meteen duidelijk dat het bij de omliggende vestingwerken hoort en fungeert zo doende als een soort uithangbord voor het fort. In het Forthuis is het biologische restaurant De Veldkeuken gevestigd.

Wilhelminatoren (2011)

Viergrenzenweg 230, Vaals, wilhelminatoren-vaals.nl
Architect: RuimteMakers Architectengroep
De aantrekkingskracht van restaurant Wilhelminatoren schuilt in de gelijknamige toren ernaast, van de hand van dezelfde architect. Restaurant en uitkijktoren staan op de Vaalsberg (het hoogste punt van Nederland) en zijn gebouwd ter vervanging van de bestaande verouderde bouwwerken. Anders dan de afgebroken toren uit de jaren vijftig, een sober en weinig elegant bouwsel, is de nieuwe sculpturale toren (met 35 meter 15 meter hoger dan de oude toren) een nieuwe reden om het Drielandenpunt te bezoeken.

Noorderparkbar (2012)

Noorderpark, Amsterdam hetkomsttjdgoed.nl
Architect: bureau SLA en Overtreders W Architecten
Fotografie: Jeroen Musch
De Noorderparkbar is gebouwd als extra paviljoen voor De Noorderparkkamer, een stichting die (in het Noorderpark) projecten organiseert om mensen in de wijk met elkaar in contact te laten komen. Het ontwerp voor de bar bouwt voort op die gedachte: het is een ontmoetingsplek van mensen en verhalen. De ontwerpers maakten het gebouw volledig van op Marktplaats gekochte bouwmaterialen en documenteerden die verhalen en verhalen. De ontwerpers maakten het gebouw volledig van op Marktplaats gekochte bouwmaterialen en documenteerden die verhalen en verhalen. De ontwerpers maakten het gebouw volledig van op Marktplaats gekochte bouwmaterialen en documenteerden die verhalen en verhalen.

Hotspot à la carte

't Paviljoen (2009)

Nieuwe Markt, Roosendaal, paviljoenroosendaal.nl
Architect: René van Zuuk Architecten
Fotografie: Christian Richters
't Paviljoen in Roosendaal is in 2009 gebouwd als 'bekroning' van de Nieuwe Markt, waarvoor Quadrant het stedenbouwkundig plan maakte. Het plein, waaronder een parkeerga-

rage is aangelegd, is voortaan autovrij. Omdat er twee keer per week markt is en er dan geen stoelen op het plein mogen staan, bedacht architect René van Zuuk om het ovalen gebouw als een trap op te laten rijzen vanuit het plein. Het zo ontstane dakterras biedt bovendien uitzicht over de Nieuwe Markt.

Aan Zee (2011)

Strandweg, Oostvoorne, aanzeestvoorne.nl
Architect: emma architecten
Fotografie: Tobias Reymond
Een restaurant dat één is met de natuur - dat is het idee achter Aan Zee. Het gebouw, dat in vorm verwant is aan de duinen, is geheel demontabel - het kan dus te zijner tijd worden

afgebroken en hergebruikt. Daarnaast is Aan Zee een proeftuin voor duurzame technieken. Zo wordt energie opgewekt met windmolens en zonnepanelen, wordt er gekookt met een houtgestookte oven en wordt afvalwater gezuiverd door middel van een helofytenveld (een soort moerasje). De menukaart is biologisch en bevat streekproducten.

Wat is het geheim van een hemelse espresso of een glas goddelijke wijn? Het is niet alleen de juiste koffiebonen of een goed wijnjaar. De ambiance waarin je een macchiato of een pinot noir drinkt, is misschien wel van even grote invloed. Zo werkt het ook met een goed ontworpen bar of restaurant; daar smaakt alles net even lekkerder. Aan Zee in het Zeeuwse Oostvoorne, dat begin dit jaar zijn deuren opende, is zo'n restaurant. Emma architecten bouwde een eco-hip paviljoen dat letterlijk onderdeel is geworden van de adembenemend mooie plek waar het staat, midden in het natuurgebied Voornes Duin. Als een slakkenhuis spiraal het houten gebouw uit het zand omhoog tot een kleine toren die een weids uitzicht biedt over de omgeving; het strand, de Maasvlakte, zwermen vogels, kitesurfers.

Loom
Binnen en op de veranda, uitkijkend over zee, kun je genieten van streekspecialiteiten. Loom hangend in een van de leuke stoelen, met naast je een glas duindoornbessensiroop en een portie zeevierchips met schaaldierenmayonaise, waan je je een met de duinen. Vroeger was er niets op deze plek, al-

leen een parkeerterrein vanwaar je bij het inmiddels gesloten autostrand kon komen. En de zomer stond er slechts een caravan waar je friet kon kopen, met daarnaast een aggregaat. Dat had natuurlijk zijn charme en was in elk geval weinig belastend voor de natuur. Maar je zet een natuurgebied er niet mee op de kaart, realiseerde de gemeente zich. Daarom werd in 2005 een prijsvraag uitgeschreven voor een nieuwe horecagelegenheid die meer publiek zou trekken. Met succes: in de weekenden staat men zelfs in de rij voor een plekje op het terras van Aan Zee.

Bekroning
Steeds meer gemeenten en ondernemers realiseren zich dat een architectonisch interessante kloek of bar een non-descripte plek kan transformeren tot een hotspot. De laatste jaren duiken ze overal op: horecapaviljoens als landmarks. Als bekroning van een (grensoverschrijdend) plein, zoals het veebesproken paddestoegebouwtje dat SeArch architecten ontwierp voor het Mercatorplein in Amsterdam-West, of het e-vormige paviljoen van René van Zuuk voor de vernieuwde Markt in Roosendaal. Als ontmoetingsplek in een buurtpark, zoals het horecapaviljoen in de Stadstuinen in Amstelveen (Rijnboott) of de theeschenkerij van Vitubock architects die binnenkort

in het Rotterdamse Vroesenpark wordt gebouwd. Of als trekpleister bij cultureel erfgoed, zoals het Forthuis bij Culemborg (Monk & Gent architecten) of het theehuis van UN Studio op een bunker in landgoed Groot Kantwijk. Niet zelden bemoeien architecten zich, behalve met de vorm van het gebouw, het interieur en de verlichting ook met het servies, de kleding van het personeel en de menukaart. Emma architecten heeft op die manier het duurzame concept achter restaurant Aan Zee vertaald naar een 'complete ervaring'.

Het is een ontwikkeling die ook elders in de architectuur zichtbaar wordt, of het nu themawoonwijken of bibliotheken zijn. Architectuur draait allang niet meer uitsluitend om functioneel ontworpen vierkante meters, maar vooral om hoe je die ruimte beleeft. Wat maakt verder een bar aantrekkelijk? Een goed terras - veel en lang, zon, weinig wind - trekt mensen, net als lijn uitzicht. Veel nieuwe paviljoens hebben dan ook een beloopbaar dak (terras) of zelfs een kleine uitkijktoren. Aansluitend op de trend om meer biologisch te eten is een natuurlijke look ook populair: Veel nieuwe bars zijn daarom van hout of van gerecyclede materialen zoals zeecotters. Maar het verhaal achter het gebouw is minstens zo belangrijk. Dat bewijst de

Noorderparkbar in het Amsterdamse Noorderpark, sinds de opening in maart een instant hit.

Marktplaats
Honderd procent Marktplaats: dat was het idee van bureau SLA en Overtreders W, de Initiatiefnemers, fondsenwervers en ontwerpers van het paviljoen. Duurzaam vanwege het hergebruik en (spo)goedkoop, wat in tijden van crisis steeds belangrijker (en sympathieker) is om een project van de grond te krijgen. Op de bekende website voor tweedehands spullen sprokkelde de initiatiefnemers geschikte materialen bijeen en puzzelden vervolgens dagenlang om een logisch gebouw in elkaar te zetten. Als basis dienden drie noodunits van een tijdelijk ziekenhuis en de inboedel van een failliete beklistingsfabriek. Het benodigde geld kwam grotendeels uit crowdfunding. Op de website verzamelden de ontwerpers de verhalen achter de bouwmaterialen en werd het proces in beeld gebracht. De Noorderparkbar is een aansprekend gebouw geworden door de hergebruikte kozijnen, tegels en planken. Het blijft wonderlijk hoe de architecten van al die restmaterialen een uitgesproken mooi gebouw hebben gemaakt. Het stemt je blij en zo geniet je in de Noorderparkbar extra van een kop koffie.